

Forhandling

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg kan fuldt ud tilslutte mig tanken i forslaget om, at elevernes medindflydelse i folkeskolen skal styrkes, men jeg tror ikke, at tvang eller diktat er den rigtige vej at gå. Jeg finder, at den gældende lovgivning som ramme betragtet er god og hensigtsmæssig, men der er nok behov for, at vi får en samlet oversigt over elevernes og forældrenes mulighed for medvirken i folkeskolen, og der er behov for, at vi får givet inspiration til, hvorledes eleverne kan få mere medbestemmelse og især selvbestemmelse, altså opgaver, de selv kan varetage i skolen.

Det er grunden til, at der nu bliver nedsat en arbejdsgruppe, som dels skal revidere den eksisterende undervisningsvejledning fra 1977 om skoleelever og forældre, dels skal medtage nye afsnit om elevernes muligheder for at medvirke i skolens funktioner.

Samtidig har jeg netop præsenteret for folketingets udvalg om ungdomspolitik en skitse til en pjece, et idékatalog, som regeringen først vil sende til høring og derefter vil udsende til kommunerne, hvor vi peger på en lang række felter, hvor eleverne kan få større indflydelse.

I den forbindelse vil jeg gerne gøre opmærksom på, at der er to forskellige former for indflydelse, man kan tale om, når det drejer sig om elevdemokrati. Den ene form for indflydelse går ud på, at eleverne vælger nogle repræsentanter, som sidder i et elevråd, og som får ret til at udtale sig om det ene og det andet og får lov til at være med til at stemme om det ene og det andet. Den form for elevdemokrati er til glæde for nogle få procent, som er med i det; resten får desværre somme tider ikke så voldsomt megen glæde af det.

Man kan også tænke sig, at man laver folkedemokrati, det vil sige laver fællesmøder med alle elever, måske en gang om ugen, måske en gang om måneden. Det kan give alle en større følelse af, at alle er med til at bestemme, men her ved vi, at vi ender med at få mødetræthed, sådan som man kender det på utallige skoler, hvor man i 1960'erne og 1970'erne har eksperimenteret. Mødetrætheden giver sig udslag i, at fremmødet bliver dårligt, at det ender med, at det er nogle få, der kører det hele, og efter nogle år går man

tilbage til den gamle facon med at vælge nogle enkelte, som så tager sig af det og så at sige udøver indflydelsen på de andres vegne. Dette være ikke sagt for at nedvurdere den form for elevdemokrati, men blot for at understrege, at den altså har sine begrænsninger.

Derfor er jeg betydelig mere optaget af det andet, nemlig dette, at den enkelte får et større område i sin tilværelse, hvor vedkommende selv kan bestemme, altså selvbestemmelse i stedet for eller som supplement til medbestemmelse.

Vort samfund mangler jo områder, hvor de unge selv kan bestemme. Vi ved, at hjemmene er blevet tomt for meningsfyldte opgaver for børnene; vi ved også, at det moderne arbejdsmarked ikke er hverken børne- eller ungdomsvenligt, bl.a. på grund af alle de stive krav og barrierer, herunder uddannelsesbarrierer, som alle mulige organisationer har så travlt med at opbygge på hvert deres område. Det holder restgruppen ude, og det holder generelt de unge ude, og derfor skal man i vort samfund leve i flere og flere år, før man får lov til at føle, at man varetager en funktion i samfundet, som man høster anerkendelse og belønning for. Dette mener jeg næst efter ungdomsarbejdsløsheden er vort største ungdomsproblem, og vi vil fra regeringens side gerne søge at tage hul på det problem ved at give kommunerne og de uddannelsessteder, som har unge under 18 år, ideer til, hvorledes de kan opdyrke den slags områder.

Dette har jeg nævnt, fordi jeg synes, forslagsstillerne skal vide, at jeg fuldt ud sympatiserer med hensigten i forslaget, dette, at eleverne skal have mere at skulle have sagt, men der er altså flere måder, man kan gøre det på, og den måde, der her lægges op til, er den prøvede måde, de prøvede veje, hvor vi kender bagsiderne og ved, at det måske kun er nogle få, der får glæde af det, selv om det ser godt ud på papiret, altså at der måske ikke kommer så meget ud af det. Derfor har jeg tilladt mig at nævne, at man også kan gå den anden vej og prøve at få noget ud af det, og det agter regeringen altså at gøre, og det vil forslagsstillerne også høre nærmere om, ja, jeg kan vel lige så godt røbe, at jeg faktisk har sendt både forslagsstillerne og ordførerne udkast til nævnte pjece, som altså først skal til høring, før den udsendes, så den er